

Tim Golej,
Matic Sirnik, Frane Erčulj

Analiza finančnega ovrednotenja dela košarkarskih trenerjev v Sloveniji

Analysis of the Financial Assessment of Basketball Coaches' Work In Slovenia

Izvleček

Namen raziskave je bil analizirati in finančno ovrednotiti delo košarkarskih trenerjev v Sloveniji ter ugotoviti dejavnike, ki vplivajo na višino plačila za njihovo delo. Podatki so bili pridobljeni z anketnim vprašalnikom. Izpolnilo ga je 179 trenerjev, ki vodijo igralce oziroma ekipe različnih starostnih kategorij. Izsledki so pokazali, da so trenerji starejših v povprečju statistično značilno bolje plačani kot trenerji mlajših starostnih kategorij, pri čemer plačilo ne raste linearno glede na starostno skupino. Poleg tega je bil ugotovljen pomemben vpliv strokovne usposobljenosti trenerja na njegovo plačilo, pa tudi, da finančne zmožnosti klubov niso neposredno povezane s tekmovalno ravnijsko članske ekipe niti ne z oddaljenostjo kluba od Ljubljane ali velikostjo kraja, v katerem klub deluje. Dodaten čas, porabljen za pripravo, administracijo in sestanke, je bil v šibki pozitivni povezavi s plačilom trenerju. Povprečna mesečna bruto plača trenerjev, ki so sodelovali v raziskavi, je v sezoni 2024/25 znašala 1103 evre (± 887 evrov), povprečna urna postavka 25 evrov bruto ($\pm 16,2$ evra), ob upoštevanju porabljenega časa za dodatne aktivnosti pa le še 16,7 evra ($\pm 10,1$ evra). V primerjavi z drugimi strokovnimi delavci v športu v Sloveniji so košarkarski trenerji plačani manj, kar kaže na finančne in organizacijske omejitve dela v slovenskih košarkarskih klubih.

Ključne besede: košarka, trenerji, plačilo, športna organizacija, financiranje društev.

Abstract

The purpose of this research was to examine the remuneration of basketball coaches in Slovenia and to analyze the factors influencing its structure. Data were collected through a survey completed by 179 coaches. The results showed that coaches of older age categories are, on average, significantly better paid than those coaching younger teams. Furthermore, professional qualification proved to be an important determinant of salary, as higher qualification levels were associated with substantially higher earnings. The analysis of the competition level of senior teams revealed differences in pay; however, these were not consistent across successive league tiers, suggesting that club finances are not strictly dependent on league status. No significant differences were found regarding club location or settlement size. Time spent on additional off-court activities showed a weak positive correlation with pay. The average gross monthly salary of coaches in the sample amounted to EUR 1103 (± 887), while the average gross hourly wage was EUR 25 (± 16.2), dropping to EUR 16.7 (± 10.1) when additional activities were considered. The findings suggest that basketball coaches in Slovenia may earn less than other sports professionals, reflecting specific characteristics of club financing and work organization.

Keywords: basketball, coaches, compensation, sports organization, club financing.

■ UVOD

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je beseda *trenirati* opredeljena kot »sistematično urjenje (športnikov) za tekmovanje v določeni športni disciplini« (Fran, b. d.). Izraz *trenier* je poslovenjen in izhaja iz angleške besede »trainer«, kar v prevodu pomeni vaditelj/-ica, torej, kdor se poklicno ukvarja z urjenjem (treniranjem), še posebej športnikov

(Verbinc, 1982). V Veliki Britaniji trenerja opredeljujejo kot osebo, ki športniku omogoči doseg določenih stopnje učinkovitosti izvedbe, ki je sicer brez njegovih/njenih prizadevanj ne bi dosegel (*Coaching Skills and Roles*, b. d.).

Športno treniranje je načrtovan in sistematičen proces, s katerim trenerji razvijajo športnikovo telesno pripravljenost, tehnične sposobnosti, psihološko odpornost in taktično

razumevanje elementov v določeni športni panogi. Temelji na znanstveno podprtih načelih periodizacije, pri kateri je trening razdeljen na različna obdobja. S tem dosežemo optimalen napredek med trenažnim procesom in vrhunec forme ob ključnih, najpomembnejših tekmovanjih. Učinkovito treniranje vključuje elemente individualizacije, progresivno obremenitev in dosledno spremljanje odziva športnika na obremenitve (Bompa in Buzzichelli, 2019).

Tako kot v številnih drugih športih je tudi v košarki seznam nalog, ki jih opravlja trener, zelo heterogen in obsežen. Obseg in zahtevnost opravil sta odvisna od številnih dejavnikov, ki jih je Alilović (2016) razdelil na štiri ključne kategorije. To so temeljne značilnosti kluba, starostna kategorija ekipe, kakovostna raven igralcev v ekipi ter struktura in organiziranost strokovnega štaba posamezne ekipe. Ob upoštevanju teh štirih dejavnikov se posel košarkarskega trenerja v vsaki ekipi razlikuje glede na pristojnosti in pooblastila, odgovornosti, načrtovanje, vodenje, organizacijo, izvedbo nalog, spremljanje, analiziranje, poročanje, komuniciranje in sodelovanje z drugimi deležniki.

Košarkarski trenerji morajo svoje delo in naloge dobro poznati, če jih želijo kakovostno izvajati. Poznati morajo svojo vlogo in jo udejanjati v najširšem smislu poklica košarkarskega trenerja. Alilović (2016) strokovno vlogo košarkarskega trenerja razčleni na več delov oziroma vlog. Ob nalogah na košarkarskem strokovnem področju mora košarkarski trener delovati še kot:

- učitelj in pedagog, saj sistematično načrtuje, izvaja in vrednoti proces učenja in treniranja; pri tem upošteva pedagoška načela, didaktiko in metodiko, da učenje poteka učinkovito in usklajeno z razvojnimi cilji športnikov;

- psiholog in sociolog, saj vodi posameznike kot celostne osebnosti in hkrati oblikuje skupinsko dinamiko; razume psihološke in socialne vidike delovanja posameznikov ter celotne ekipe v vadbenem in tekmovalnem procesu;
- vodja ekipe, kjer deluje kot organizator, ki načrtuje in usklajuje vse dejavnosti znotraj ekipe; upravljanje vključuje učinkovito rabo virov ter uresničevanje individualnih in kolektivnih ciljev;
- vodja interdisciplinarnega strokovnega štaba, saj koordinira delo strokovnjakov (analitiki, fizioterapevti, nutricionisti itn.) in povezuje njihovo znanje v enotni sistem, ki podpira igralce in celoten trenažni proces;
- poznavalec značilnosti posameznih obdobj v razvoju košarkarskega igralca, ki na podlagi znanja in izkušenj pedagoško in strokovno usmeritev prilagaja zahtevam vsake starostne kategorije.

Dežman idr. (2003) menijo, da kakovosten razvoj košarkarjev in košarkaric ter njihovo košarkarsko dozorevanje trajata tudi deset let ali več. Potekata v več etapah ali fazah, ki so povezane z njihovim telesnim, psihičnim in socialnim razvojem. Naraščajoče po starosti košarkarjev in košarkaric si obdobja sledijo po naslednjem vrstnem redu:

1. obdobje večstranske športne priprave (7–10 let),
2. obdobje temeljne športne priprave (11–14 let),
3. obdobje univerzalne specialne športne priprave (15–18 let) in
4. obdobje doseganja največjih dosežkov (po 19. letu).

Delo z mlajšimi košarkarji je torej specifično in se močno razlikuje od dela z odraslimi posamezniki oziroma vodenja članskih igralcev in ekip. Vsaka starostna skupina zahteva edinstveni pristop in prilagodljivost trenerja, ki ima pomembno vlogo pri zagotavljanju kakovostne vadbe. Ker košarkarji prehajajo iz ene starostne kategorije v drugo in ker različne selekcije oziroma starostne kategorije v klubih praviloma vodijo različni trenerji, se je pojavila potreba po strokovnjaku, ki bi imel pregled nad delom različnih trenerjev, usklajeval in koordiniral njihovo delo ter jim pri tem tudi pomagal. Zaradi tega se je že pred leti v okviru krovne košarkarske organizacije Košarkarske zveze Slovenije (KZS) izoblikovala zahteva, da se klubi odgovorno lotijo tega področja ter za omenjena opravila poiščejo kompetentne in izkušene strokovnjake, ki bi opravljali funkcijo strokovnega vodje mlajših starostnih kategorij. Ker so tudi pri mlajših starostnih kategorijah velike razlike v delu med različnimi starostnimi skupinami, morata v skladu s Pravilnikom o licenciranju košarkarskih klubov v klubih 1. in 2. SKL delovati strokovnjaka, ki opravljata funkciji »Vodja mlajših starostnih kategorij« in »Vodja U14 in mlajši«, v 3. SKL pa je obvezna le funkcija slednjega (Košarkarska zveza Slovenije, 2022).

KZS (2022) je v navedenem pravilniku opredelil delovno obremenitev trenerjev posameznih selekcij in vodij mlajših selekcij, vključno z aktivnostmi zunaj košarkarskega igrišča, ter jo tudi okvirno časovno določil. Delovna obremenitev vodje mlajših selekcij občutno presega obremenitev navadnih trenerjev. Medtem ko trenerji posameznih selekcij, kot so U20, U18, U16 in U14, tedensko opravijo od 18 do 24 ur dela, znaša obremenitev vodje mlajših ter vodje U14 in mlajših od 36 do 54 ur na teden. Obremenitev se razlikuje po številu vodenih skupin, glavna razlika pa ni le v količini ur, temveč predvsem v raznolikosti nalog. Trenerji so večinoma osredotočeni na neposredno izvedbo treningov in tekem, medtem ko vodji opravljata tudi obsežno pripravljano, organizacijsko in administrativno delo. Prav te naloge, ki niso neposredno povezane z vadbenim procesom, obsegajo velik delež obremenitve (do 12 ur tedensko), kar je precej več od povprečja pri drugih trenerjih (4–6 ur tedensko).

Kljub razvejeni strukturi usposabljanja trenerjev, sistemom licenciranja in podpori stanovske organizacije Združenja košarkarskih trenerjev Slovenije (ZKTS) se košarkarski trenerji pogosto srečujejo s številnimi izzivi, ki presegajo okvire njihovega dela. Pogoji zaposlovanja, obseg delovnih nalog in neenotno vrednotenje njihovega prispevka so med glavnimi dejavniki, ki vplivajo na kakovost trenažnega procesa ter financiranje in stabilnost trenerskega kadra v klubih.

Bergant (2020) meni, da bi za kakovostno delo s perspektivnimi športniki klub potreboval dva profesionalna trenerja in več usposobljenih trenerjev, katerim bi bila mentorja. Trener naj bi imel tudi pomočnika, ki mu olajša pripravo na trening in organizacijo ter omogoči kakovosten trenažni proces. Prav tako naj bi imel vsak trener možnost sodelovanja s trenerjem za telesno pripravo in fizioterapevtom. Glavni trenerji v mlajših starostnih kategorijah pri nas so večinoma brez pomočnikov. Ker finančni položaj slovenskih klubov ne omogoča tako številčnega kadra, so trenerji v največ primerih odgovorni tudi za telesno pripravo svojih igralcev, kar od njih zahteva čas za načrtovanje in dodatno znanje.

Naloge košarkarskega trenerja so zelo obširne in ne zajemajo samo košarkarskega področja, kar otežuje vrednotenje dela trenerja posamezne kategorije. Za izboljšanje in poenotenje trenerskega plačila je ZKTS oblikoval kalkulator za izračun mesečnega nadomestila trenerja, ki naj bi se uporabljal kot smernica pri vrednotenju trenerskega dela. Izhodišče za izračun je povprečna bruto plača, končni znesek pa temelji na različnih dejavnikih, kot so raven usposobljenosti in vloga v klubu, dolžina trenerskega staža, število ur treninga, število tekem na sezono ter najvišja raven vodene ekipe. Uporaba kalkulatorja ni zavezujoča, zato se pogostost njegove uporabe in upoštevanje med posameznimi klubi razlikujeta (Združenje košarkarskih trenerjev Slovenije, 2025).

Dostop do podatkov o izplačilih košarkarskim trenerjem je v Sloveniji zelo omejen, prav tako o tej temi v Sloveniji niso bile izvedene javno dostopne raziskave. Zato je analiza finančnega ovrednotenja dela košarkarskih trenerjev v Sloveniji ključni korak k razumevanju dejanskih razmer in iskanju možnih izboljšav, kar je tudi osrednji cilj te raziskave.

METODE

Poziv k izpolnjevanju ankete je prejelo 535 trenerjev, torej vsi, ki so bili v sezoni 2024/25 aktivni trenerji. Od tega je 179 trenerjev izpolnilo vprašalnik do te meje, da so bili rezultati objavljeni v analizi. 170 anketirancev je bilo moškega in 9 ženskega spola, njihova povprečna starost pa je 39 let ($\pm 11,9$). Skupno število trenerjev z ravniyo usposobljenosti SD1 je 66, stopnjo SD2 ima 80, najvišjo, tj. trener A-kategorije, pa 29 anketirancev. Trije anketiranci so brez usposobljenosti. Največ anketirancev ima dokončano srednjo šolo (41,3 %), sledijo trenerji z visokošolsko ali univerzitetno izobrazbo po predbolonjskem študiju (25,7 %), prvo bolonjsko stopnjo dosega 14,5 % anketirancev, najmanjši delež trenerjev pa ima magistrsko izobrazbo (9,5 %) in dokončan dveletni višješolski program (8,9 %). Povprečno imajo anketiranci 13 let ($\pm 9,9$) izkušenj s trenerskim delom.

Za zbiranje podatkov v raziskavi smo uporabili anketni vprašalnik, oblikovan z orodjem Microsoft Forms (Microsoft Corporation, Redmond, ZDA). Vprašalnik, poslan po e-pošti v imenu ZKTS, je bil namenjen košarkarskim trenerjem, ki so v sezoni 2024/25 delovali v slovenskih klubih.

Vprašalnik je bil sestavljen iz vprašanj zaprtega in odprtega tipa, razdeljenih v sklope. Zasnovan je bil z namenom zajeti različne vidike trenerskega dela, med njimi: osnovne demografske podatke o trenerju, podatke o stopnji usposobljenosti, delovni vlogi v posameznih selekcijah, časovni obremenjenosti, opravljanju dodatnih funkcij v klubu ter predvsem podatke o vrsti pogodbenega razmerja in višini plačila (bruto in neto) za opravljeno delo. V vprašalnik so bila vključena tudi vprašanja o oddaljenosti kraja kluba od Ljubljane ter velikosti kraja, v katerem klub deluje. V zaključku so anketiranci izrazili stopnjo zadovoljstva s plačilom ter navedli svoje mnenje o trenutnih razmerah in možnostih izboljšav glede teme anketnega vprašalnika.

V raziskavo so bili vključeni košarkarski trenerji, ki so v sezoni 2024/25 delovali v slovenskih košarkarskih klubih. Pridobivanje podatkov je temeljilo na neverjetnostnem vzorčenju z elementi stratifikacije. Trenerje je o anketi predčasno obvestilo vodstvo ZKTS in jih pozvalo k sodelovanju v njej. Vsi anketiranci so bili predhodno obveščeni, da je sodelovanje anonimno in prostovoljno, zbrane podatke pa smo uporabili samo za namen raziskave in jih obravnavali z zaupnostjo.

Podatke smo obdelali s programoma IBM SPSS Statistics (IBM Corp., Armonk, ZDA) in Microsoft Excel. Standardizirali smo podatke o višini plačila (plačilo na uro) ter izračunali osnovne statistične kazalce deskriptivne in frekvenčne statistike. Za preverjanje hipotez smo uporabili Kruskal-Wallisov test kot neparametrično obliko enosmerne analize variance (ANOVA) testa. Pri statistično značilnih razlikah smo izvedli še post hoc analize (Mann-Whitneyjev U-test za dve neodvisni spremenljivki). V enem primeru smo uporabili Spearmanov koeficient korelacije.

■ REZULTATI

Med obravnavanimi trenerji je 159 glavnih trenerjev, ki skupaj vodijo 263 ekip. Dvajset trenerjev ima v vsaj eni ekipi samo vlogo pomočnika trenerja, skupaj pa smo obravnavali 58 pomočnikov trenerja, ki to funkcijo opravljajo v 78 ekipah selekcij od U10 do članov. Trenerji pogosto delujejo v več ekipah hkrati, bodisi kot glavni trenerji ali pomočniki trenerja. Obravnavani trenerji v povprečju delujejo v 1,9 ekipe kot glavni trenerji ali pomočniki. Izstopa podatek, da 47,5 % glavnih trenerjev vodi več kot eno ekipo.

V nadaljevanju prikazujemo podatke o mesečni in urni postavki trenerjev ter vrste pogodbenih razmerij. V raziskavi so anketiranci poročali o višini plačila za opravljeno delo, pri čemer so navedli mesečni bruto in/ali neto znesek, ki ga prejema. Poleg tega so označili vrsto pogodbenega razmerja s klubom. Pri načinu plačila so najpogostejše izbrali drug način, popoldanski samostojni podjetnik in samostojni podjetnik s košarko kot primarno dejavnostjo (Tabela 1).

Tabela 1

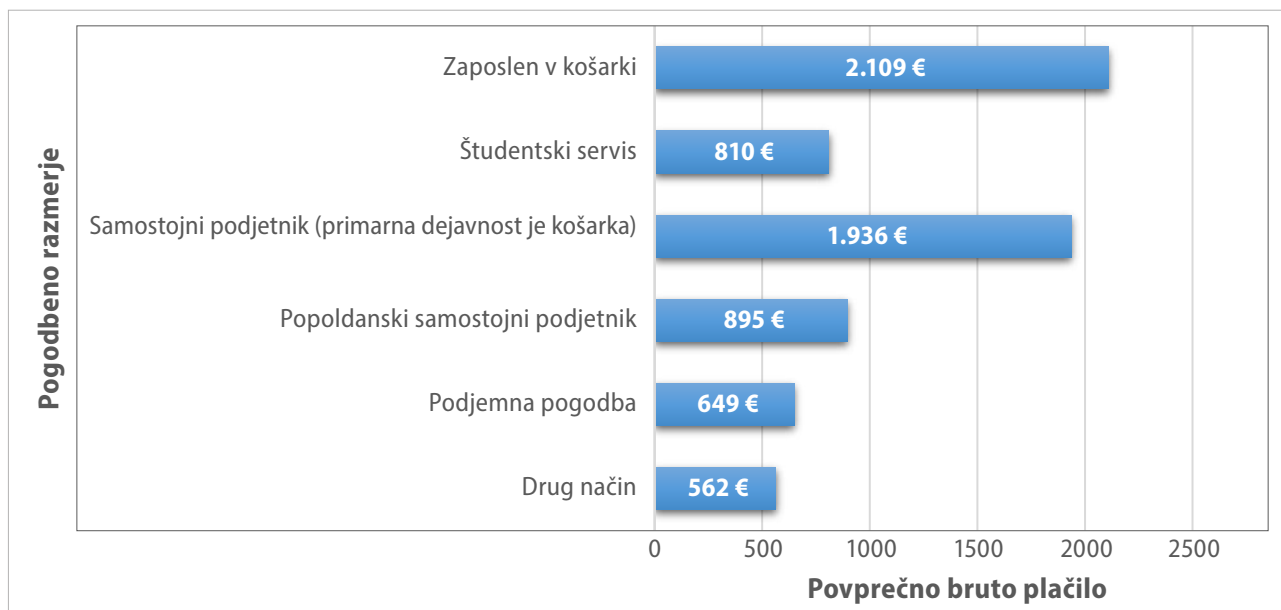
Vrsta pogodbenega razmerja s klubom

Način plačila	Število trenerjev	Delež
Zaposlen v košarki	9	5 %
Študentski servis	6	3,4 %
Samostojni podjetnik (primarna dejavnost je košarka)	40	22,3 %
Popoldanski samostojni podjetnik	46	25,7 %
Podjemna pogodba	10	5,6 %
Drug način plačila	65	36,3 %

Podatki o mesečnem plačilu se močno razlikujejo, saj so odvisni od številnih dejavnikov, kot so število vodenih ekip, starostna kategorija, raven tekmovanja, geografska umeščenost kluba idr. Povprečno mesečno bruto plačilo anketirancev je 1.103 evre (± 887), povprečno neto plačilo pa znaša 847 evrov (± 636) na mesec. Ker nekateri trenerji vodijo več ekip in opravijo večje število ur treninga, je podatek o plačilu na uro bolj relevanten kazalnik dejanske višine njihovega plačila.

Povprečno bruto plačilo znaša 25 evrov ($\pm 16,2$), neto pa 19,7 evra ($\pm 12,4$) na uro opravljenega treninga. Podatek je izračunan na podlagi razmerja med mesečnim plačilom in številom opravljenih ur treninga. Za večjo enotnost in primerljivost smo se pri analizi osredotočili na mesečne bruto zneske.

S Slike 1 lahko razberemo, da se višina plačila razlikuje glede na vrsto pogodbenega razmerja, saj zaposleni v košarki in samostojni podjetniki izstopajo v primerjavi z drugimi načini plačila.

Slika 1 : Višina bruto izplačila trenerjem glede na pogodbeno razmerje

Za oceno vpliva starostne kategorije ekipe na višino plačila trenerjem smo pri vsakem udeležencu upoštevali najvišjo starostno kategorijo, pri kateri opravlja vlogo glavnega trenerja. Rezultati kažejo, da sta spremenljivki »starostna kategorija« in »bruto urno plačilo« šibko do srednje močno pozitivno povezani ($p = 0,329$, p -vrednost = 0,000), kar pomeni, da trenerji, ki vodijo starejše starostne kategorije, v povprečju prejemajo višje plačilo. Ugotovili smo tudi, da se bruto urna plačila statistično značilno razlikujejo med posameznimi starostnimi kategorijami ($H(6) = 25,529$, p -vrednost = 0,000).

Povprečni rangi kažejo, da trenerji najmlajših starostnih kategorij (U10–U14) dosegajo približno enake vrednosti plačila, medtem ko trenerji U18, U20 in članskih ekip prejemajo višje zneske. V celotni strukturi negativno izstopa kategorija U16, saj so trenerji v tej starostni kategoriji najslabše plačani za svoje delo (Tabela 2).

Tabela 2
Srednje vrednosti plačila trenerjem na uro opravljenega dela po starostnih kategorijah

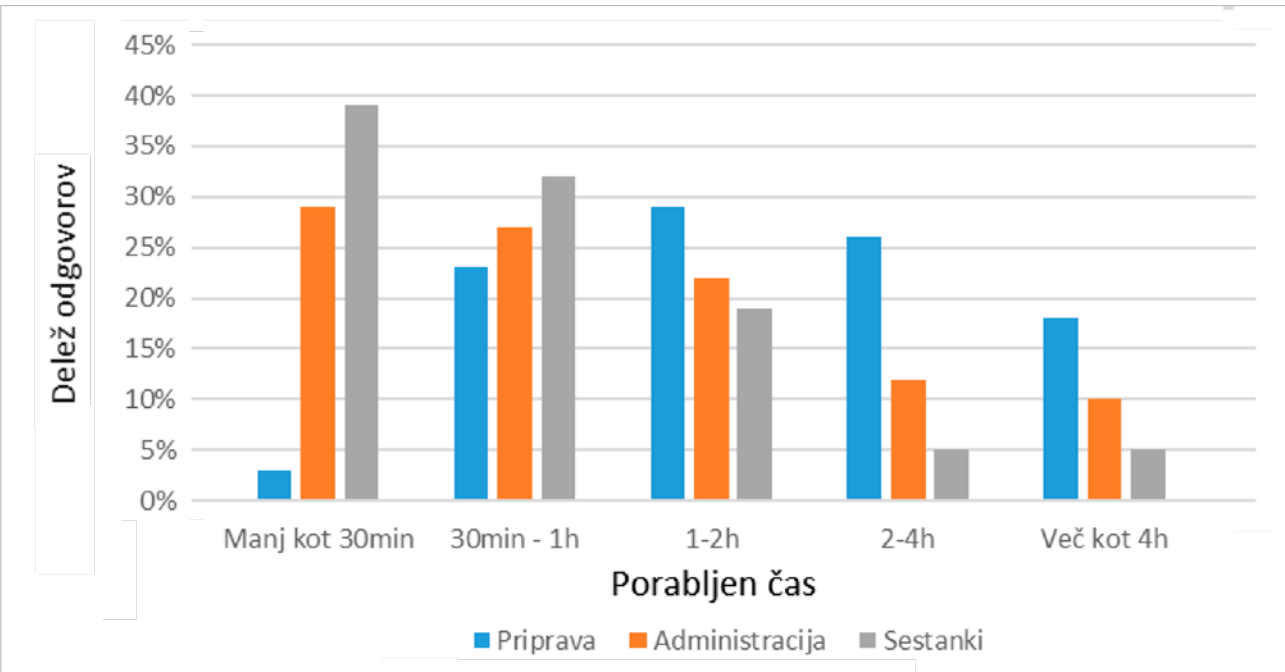
Starostna kategorija	N	Povprečni rang	Mediana (€/uro)
U10	10	56,35	17,08
U12	18	56,00	16,67
U14	27	54,57	18,33
U16	25	55,56	14,77
U18	21	74,69	22,50
U20	12	86,83	27,40
Člani	23	98,76	35,71

Pri izračunu plačila na uro, ki je prikazan v Tabeli 2, smo upoštevali le število ur treninga, ki jih trener opravi neposredno z ekipo v dvorani. Ker aktivnosti trenerja presegajo delo, opravljeno neposredno v dvorani, smo pridobili tudi podatke o porabljenem času za druge aktivnosti, kot so priprava na treninge in tekme (priprava), urejanje administrativnih zadev (administracija) in klubski ali trenerski sestanki (sestanki).

Na Sliki 2 so prikazani podatki o porabi časa za aktivnosti, ki jih trenerji opravijo pred treningom v dvorani ali po njem. Čeprav so podatki ordinalni, smo za izračun ocene povprečne vrednosti vsakemu razredu pripisali središčno vrednost in z uporabo utežnega povprečja dobili približno oceno porabljenega časa za posamezne aktivnosti. Trenerji največ časa porabijo za pripravo na treninge in tekme (2,3 h/teden) ter najmanj za klubske sestanke (1 h/teden). Skupno v povprečju porabijo 4,8 ure tedensko za aktivnosti, ki niso neposredno povezane z vodenjem treninga.

Spearmanov koeficient korelacije kaže šibko korelacijo ($p = 0,174$, $p = 0,036$) med časom, porabljenim za druge aktivnosti, in plačilom trenerja. Na podlagi tega lahko sklepamo, da trenerji, ki več časa namenijo dodatnim opravilom, v povprečju prejemajo nekoliko višje urno plačilo.

Na podlagi ocenjenega časa, ki ga trenerji porabijo za dodatne aktivnosti, in števila ur treninga v dvorani smo glede na bruto mesečno plačilo izračunali tudi bruto urno postavko. Upoštevan je bil torej tudi čas, ki ga trenerji namenijo pripravi na treninge in tekme, administraciji in sestankom, medtem ko čas, porabljen za tekme, ni bil upoštevan. Povprečna bruto urna postavka v tem primeru znaša 16,7 evra

Slika 2: Poraba časa za tedenske aktivnosti izven časa treningov

($\pm 10,1$). Plačila so močno razpršena, saj 50 % trenerjev zasluzi od 8,9 do 21,4 evra na uro opravljenega dela. Mediana plačil je nižja od povprečnega plačila (13,8 evra).

Rezultati kažejo statistično značilne razlike ($p = 0,000$) v plačilu trenerjev z različno stopnjo usposobljenosti za strokovno delo. O najvišjih povprečnih plačilih so poročali trenerji z licenco trenerja A-kategorije, medtem ko so najnižja plačila značilna za trenerje z nižjimi stopnjami usposobljenosti. Razlike v bruto urni postavki se pojavljajo med vsemi tremi skupinami trenerjev. Največja razlika v plačilu po Cohenovi lestvici je med trenerji z usposobljenostjo SD1 in trenerji A-kategorije, kjer je učinek oziroma razlika med skupinama zmerna do velika ($r = -0,49$). Med trenerji z usposobljenostjo SD1 in SD2 so zmerne razlike ($r = -0,3$). Najmanjše razlike so med trenerji z usposobljenostjo SD2 in trenerji A-kategorije, kjer je bil ugotovljen majhen do srednji učinek oziroma razlika ($r = -0,26$).

Tabela 3:
Primerjava plačil glede na strokovno usposobljenost trenerja

Strokovna usposobljenost	Testna statistika	Bruto urno plačilo
SD 1 SD 2	Mann-Whitney U	1104,000
	Wilcoxon W	2589,000
	Z	-3,372
	P-vrednost	0,001
SD1 A-kategorija	Mann-Whitney U	292,500
	Wilcoxon W	1777,500
	Z	-4,374
	P-vrednost	0,000
SD 2 A-kategorija	Mann-Whitney U	579,500
	Wilcoxon W	2659,500
	Z	-2,473
	P-vrednost	0,013

V nadaljevanju nas je zanimalo, ali se pojavljajo razlike v plačilu trenerjev glede na tekmovalno raven članske ekipe v klubu. Rezultati kažejo statistično značilne razlike v bruto urnem plačilu trenerjev med omenjenimi skupinami ($H(6) = 14,529$, $p = 0,024$). Najvišja bruto plačila so značilna za trenerje ekip, katerih klubi tekmujejo v ligi OTP banka (1. SKL). Trenerji iz klubov, ki tekmujejo v mednarodnih tekmovanjih, prejema nekoliko nižje plačilo. Najnižje plačilo prejema trenerji, ki delujejo v klubih brez članske ekipe in v 2. SKL. Povprečni rang plačil tako ne sledi strogi hierarhiji glede na tekmovalno raven članske ekipe lige, saj imajo na primer trenerji iz 3. SKL višji rang kot trenerji iz 2. SKL.

Tabela 4:
Ravni tekmovanja članskih ekip po višini plačil trenerjem

Tekmovalna raven	N	Povprečni rang	Mediana (€/uro)
Liga OTP banka	20	95,13	29,31
Mednarodna tekmovanja	12	90,13	26,70
3. SKL	27	82,59	25,00
1. SKL za ženske	11	77,55	22,22
4. SKL	20	68,98	22,28
2. SKL	29	63,86	16,25
Klub nima članske ekipe	28	56,41	15,83

Analiza vpliva oddaljenosti kraja kluba od Ljubljane na trenerjevo plačilo kaže, da ni statistično značilnih razlik med skupinami, ki smo jih določili glede na oddaljenost od Ljubljane (Kruskal-Wallis $H(3) = 0,683$, $p = 0,877$). V Tabeli 5 so prikazane vrednosti mediane bruto urnega plačila trenerjev iz različno oddaljenih klubov. Razlike niso statistično značilne, v povprečju pa trenerji iz Ljubljane in bližnje okolice (oddaljenost do 10 km) poročajo o nekoliko nižjih plačilih kot drugi.

Tabela 5:
Plačilo glede na oddaljenost kluba od Ljubljane

Oddaljenost kluba od Ljubljane	N	Povprečni rang	Mediana (€/uro)
0–10 km	25	74,26	20,00
11–30 km	26	78,33	23,15
31–70 km	25	68,54	21,88
Več kot 70 km	71	74,25	21,15

Dodatno smo preverili vpliv velikosti kraja (število prebivalcev) na bruto urno plačilo trenerjev, vendar med različno velikimi kraji nismo zaznali statistično značilnih razlik v plačilu trenerjev.

Med anketiranci je bilo skupaj 42 trenerjev, ki opravljajo vlogo »vodje mlajših starostnih kategorij« ali »vodje U14 in mlajših« v klubu, kjer delujejo. Največ vodij za dodatno delo z drugimi ekipami in koordiniranje trenerskega štaba porabi od uro do dve na teden (38,1 %), 19 % vodij pa porabi več kot šest ur na teden. Prav tako smo izračunali oceno povprečno porabljenega časa. Vodje za specifične naloge te funkcije v povprečju porabijo tri ure na teden, kar na mesečni ravni pomeni 12 ur dodatnega dela.

Mann-Whitneyjev U-test ni pokazal statistično značilnih razlik v bruto plačilu na uro med funkcijama »vodja mlajših starostnih kategorij« ter »vodja U14 in mlajši«, čeprav prvi (26,83 EUR/uro) poročajo o nekoliko nižjem povprečnem bruto plačilu kot drugi (31,64 EUR/uro). V nadaljevanju smo združili obe omenjeni funkciji in preverili, ali so razlike med trenerji, ki opravljajo te funkcije, in trenerji, ki jih ne opravljajo. Čeprav razlike med trenerji, ki so vodje, in drugimi trenerji niso statistično značilne, trenerji, ki opravljajo katero koli funkcijo vodje mlajših, poročajo o nekoliko višjem plačilu kot drugi trenerji (Tabela 6).

Tabela 6
Primerjava plačil med vodjami ter vodjami in drugimi trenerji

	N	Povprečni rang	Mediana	Z	P-vrednost
Vodja mlajših Vodja U14 in mlajših	23 14	19,48 18,21	25,00 25,00	-0,345	0,730
Vodje mlajših (združeno) Drugi trenerji	37 109	83,92 69,96	25,00 20,00	-1,735	0,083

V raziskavi nas je zanimalo tudi zadovoljstvo s plačilom košarkarskih trenerjev v Sloveniji. Trenerji so svoje zadovoljstvo označili na petstopenjski lestvici. Največ trenerjev je svoje zadovoljstvo označilo z oceno 3 (34,7 %), z ocenama 4 in 5 jih je zadovoljstvo izrazilo 43,2 %, z najnižjima ocenama pa le 22,1 % trenerjev. Povprečna ocena zadovoljstva trenerjev s plačilom je 3,29. Ugotovili smo tudi šibko pozitivno povezanost med višino plačila in stopnjo zadovoljstva s plačilom ($\rho = 0,264$).

■ RAZPRAVA

Namen raziskovalne naloge je bil pridobiti podatke o plačilu košarkarskih trenerjev v Sloveniji in analizirati dejavnike, ki vplivajo na njegovo višino. Vsi zbrani podatki o izplačilih trenerjem so bili za enotno primerljivost pretvorjeni v bruto urno postavko, izračunano na podlagi opravljenih ur treninga. Največji poudarek smo namenili starostni kategoriji ekipe, ki jo vodi trener, vlogi v ekipi, porabljenemu času izven časa treninga, strokovni usposobljenosti in lokaciji kluba, v katerem trener deluje.

V raziskavi smo ugotovili, da so bruto urne postavke trenerjev starejših starostnih kategorij višje kot pri trenerjih mlajših selekcij, vendar pa plačilo trenerjem ne narašča linearno s starostno kategorijo. Najvišje plačilo za svoje delo prejema jo trenerji članov, nepričakovano in po našem mnenju neutemeljeno pa trenerji selekcije U16 prejemajo najnižje bruto plačilo za uro opravljenega dela. Povprečni članski trener

tako po rezultatih raziskave prejema več kot dvakrat večje plačilo za svoje delo od trenerjev v selekcijah U16 in mlajših. Ob prehodu v selekcijo U16 se igralci prvič sistematično srečajo z zahtevnejšimi tehničnimi in taktičnimi elementi igre, kot so blokade na žogi in stran od žoge ter uporaba conske obrambe. Ti elementi so pomemben korak proti članski košarki, zato je nujno, da jih trener ne le pozna, temveč jih zna tudi ustrezno učiti in vključevati v proces treninga.

Eden ključnih dejavnikov pri višini plačila trenerja je njegova strokovna usposobljenost. Višja stopnja usposobljenosti od trenerja zahteva več znanja, strokovnosti in kompetenc ter s tem več vloženega časa in prizadevanja za njeno pridobitev. Rezultati raziskave so pokazali pozitivno statistično značilno povezanost med stopnjo usposobljenosti in plačilom trenerja, kar pomeni, da višja stopnja usposobljenosti prinaša tudi višje plačilo. Največje razlike v plačilu smo opazili med stopnjama SD1 in trener A-kategorije, kjer je učinek oziroma razlika zmerna do velika.

Pri preverjanju vpliva tekmovalne ravni članske ekipe kluba na trenerjevo plačilo smo ugotovili statistično značilne razlike v urnem bruto plačilu trenerjev. Vendar pa višina plačila trenerjev tudi v tem primeru ne narašča linearno glede na raven tekmovanja članske ekipe. Sklepamo lahko torej, da raven tekmovanja članske ekipe sama po sebi ni zanesljiv napovednik višine plačila trenerjev. Ugotovili smo, da so najboljše plačani trenerji, ki delujejo v klubih z mestom v prvi slovenski košarkarski ligi (liga OTP banka). Trenerji v klubih, ki tekmujejo v mednarodnih tekmovanjih, presenetljivo zaslužijo nekoliko manj. Presenetljiva je razlika v plačilu trenerjev prve in druge lige za moške, ki je skoraj dvakratna v prid trenerjev iz klubov, ki tekmujejo v ligi OTP banka. Finančne zmožnosti in politike plačil v slovenskih klubih očitno niso odvisne le od ravni tekmovanja članske ekipe, temveč od drugih dejavnikov širšega konteksta, kot so lokalno financiranje in kadrovske prioritete.

Ljubljana z okolico predstavlja velik delež prebivalstva v Sloveniji. Velika mestna središča ponujajo boljše možnosti za večjo bazo otrok in mladostnikov. Poleg tega imajo klubi iz mestnih središč več možnosti za vključevanje strokovno usposobljenega kadra, kar bi lahko vplivalo na plačilo strokovnega kadra oziroma trenerjev v Ljubljani (Ivašković, 2006; Surina, 2007). Kljub temu rezultati raziskave niso pokazali statistično značilnih razlik med različno oddaljenimi lokacijami klubov od Ljubljane. Vpliva centralizacije košarkarskih klubov in kadra v Sloveniji tako po naših podatkih ni zaznati glede na plačilo trenerjev. Kot navaja Surina (2007), imajo kraji z razvitim turizmom, gospodarstvom ter dobro cestno in športno infrastrukturo boljše možnosti za dobro organizirana društva; avtor kot primer navaja Koper in Velenje. Glede na ugotovitve Ivaškovića (2006) smo preverili tudi vpliv velikosti kraja, v katerem klub deluje, na višino plačila trenerjev. Tudi v

tem primeru nismo ugotovili statistično značilnih razlik med klubih. Na to zagotovo vplivajo kombinacije različnih virov financiranja društev. Viri, kot so nacionalni in lokalni programi, sponzorski prihodki, donacije in drugi prihodki klubov, lahko preprečujejo večje razlike med različno velikimi kraji in geografsko umestitvijo klubov pri izplačilu trenerjem.

V raziskavi ugotavljamo tudi, da so trenerji, ki porabijo več časa za administracijo, sestanke in pripravo na treninge ter tekme, plačani nekoliko več od tistih, ki za te aktivnosti porabijo manj časa. Ugotovitve se ujemajo s pričakovanjem, da dodatno delo – kot so oblikovanje vizije, priprava na vodenje treningov in tekem, administrativno delo, koordinacija in sodelovanje v trenerski ekipi – ki presega samo delo na igrišču, pogosto pomeni večjo odgovornost in delovno obremenitev, s tem pa tudi višjo vrednost opravljenega dela.

Zaradi pomanjkanja raziskav o izplačilih strokovnemu kadru v drugih športih je izsledke raziskave o višini plačila košarkarskim trenerjem težko umestiti v širši kontekst športnih delavcev. Povprečno bruto plačilo trenerjev, obravnavanih v naši raziskavi, je 1.103 evre (± 887). To je nižje od podatkov SURS, po katerih povprečna bruto plača strokovnih športnih delavcev v športnih dejavnostih znaša 1.575 evrov. Portal Adorio poroča o še višjem povprečnem mesečnem plačilu športnih trenerjev, in sicer okoli 1.700 evrov. Podatki o plačilih strokovnim športnim delavcem v Sloveniji so v povprečju torej višji od podatkov o višini plačila košarkarskih trenerjev v naši raziskavi. Razlog za nižje zneske je lahko način plačila, ki je v številnih primerih nepopolna ali fleksibilna pogodbeni obliki (samostojni podjetnik, podjemna pogodba, študentski servis). Takšne oblike ne zagotavljajo rednega mesečnega dohodka, kar pomeni, da plačila niso primerljiva s povprečnimi zneski redno zaposlenih posameznikov v športnih organizacijah. Vukadinović (2009) opozarja na nepreglednost plačil v športnih društvih in pogosto uporabo alternativnih oblik izplačil. Društva se zanje odločajo zaradi večje finančne fleksibilnosti, hkrati pa zmanjšujejo socialno varnost in dolgoročno finančno stabilnost trenerjev. V naši raziskavi lahko »drug način plačila« razumemo predvsem kot alternativno obliko izplačila, ki pomeni drugačen pravni okvir glede socialne in finančne varnosti ter pravic trenerja, kar kaže na aktualne finančne razmere v slovenskih košarkarskih klubih.

Ob upoštevanju mesečne bruto plače in števila ur treninga, ki jih opravi posamezni trener, smo izračunali tudi povprečno bruto urno postavko trenerjev pri nas, ki znaša 25 evrov ($\pm 16,2$) bruto na uro opravljenega treninga. Treba pa je upoštevati tudi dodatne aktivnosti, za katere so trenerji odgovorni izven uradnih terminov treningov. Po vključitvi časa, porabljenega za dodatne aktivnosti, se bruto urna postavka trenerja občutno zniža, in sicer na 16,7 evra ($\pm 10,1$). Ta znesek daje nekoliko bolj realističen vpogled v dejansko

vrednost dela posameznega trenerja, čeprav v porabljeni čas niso bile vštete tekme. Ker vodenje tekem (uradnih in neuradnih) spada med opravila trenerjev, lahko sklepamo, da je dejanska urna postavka še nižja.

Med raziskovanjem smo ugotovili, da opravljanje vlog vodje U14 in mlajših ter vodje mlajših starostnih kategorij v povprečju pomeni tri ure dodatnih obremenitev na teden. To na mesečni ravni pomeni 12 ur specifičnega dela, povezanega s to funkcijo. Kljub dodatni odgovornosti in vlogi pri koordiniranju trenerskega štaba pa analiza bruto urnih postavk, izračunanih iz časa, porabljenega le za treninge, ni pokazala statistično značilnih razlik v plačilu med trenerji, ki opravljajo omenjeni funkciji, in tistimi, ki te funkcije nimajo. Povprečne vrednosti sicer nakazujejo, da trenerji, ki opravljajo katero koli vodstveno funkcijo pri mlajših selekcijah, prejemajo nekoliko višje bruto plačilo v primerjavi z drugimi trenerji, vendar razlike niso dovolj izrazite, da bi bile tudi statistično potrjene. Ti rezultati kažejo na neskladje med dodatnimi nalogami in odgovornostmi, ki jih prevzemajo vodje mlajših, ter njihovim finančnim ovrednotenjem.

Kljub ugotovljenemu je treba ugotovitve raziskave obravnavati ob upoštevanju njenih omejitev. Vzorec obsega le trenerje, ki so se odzvali pozivu k izpolnjevanju anketnega vprašalnika, zato vzorec kljub dobri odzivnosti ni popolnoma reprezentativen za vse košarkarske trenerje v Sloveniji. Podatki o plačilu temeljijo na samooceni trenerjev, kar lahko vodi do nenatančnosti podatkov, nekateri anketiranci pa so podatke o plačilu izpustili, kar je dodatno zmanjšalo popolnost baze. Čeprav smo upoštevali navedeno bruto plačilo, so nekateri trenerji pri odgovoru navedli le vrednost neto plačila. V teh primerih smo zaradi različnih pogodbenih oblik neto upoštevali kot bruto vrednost plačila. Zaradi ne-normalne porazdelitve plačil trenerjev smo uporabljali neparametrične teste, kar zmanjšuje moč statističnih sklepov. Prav tako zaradi pomanjkanja podatkov o številu tekem na sezono tega časa nismo mogli upoštevati v skupno porabljenem času, ki ga trenerji porabijo za svoje delo, zato je urna postavka trenerjev še nižja od ugotovljene. Po drugi strani pa nismo upoštevali precejšnjih razlik v aktivnostih trenerjev po končani tekmovalni sezoni in tudi glede plačil v tem obdobju. Nekateri po končani sezoni ne prejemajo plačila, spet drugi pa prejemajo plačilo vseh 12 mesecev v letu, tudi v času, ko ne izvajajo svojega dela ali pa ga v precej manjšem obsegu. Če bi upoštevali omenjeno dejstvo, bi bile urne postavke verjetno višje od ugotovljenih. Prav tako smo ob ocenjevanju skupno porabljenega časa za dodatne aktivnosti izven časa treninga zaradi ordinalnih spremenjivk uporabili središčne vrednosti oziroma približke. Nazadnje lahko omenimo še časovno omejitev raziskave, saj odraža stanje v sezoni 2024/25 in ne omogoča vpogleda v dolgoročne trende.

■ ZAKLJUČEK

Povprečne bruto plače košarkarskih trenerjev v Sloveniji so nižje od povprečja v širši kategoriji športnih delavcev. Ob upoštevanju dodatnih aktivnosti izven treningov povprečna bruto urna postavka trenerjev znaša le 16,7 evra, kar kaže na podcenjenost njihovega dela. Raziskava kljub nekaterim omejitvam, omenjenim v prejšnjem poglavju, ponuja sistematični vpogled v finančno ovrednotenje dela košarkarskih trenerjev pri nas. Ugotovitve imajo pomembno vrednost tako za teorijo kot prakso, saj opozarjajo na neskladja med zahtevnostjo dela in finančnim nadomestilom.

Raziskava kaže na potrebo po enotnejšem sistemu financiranja trenerjev in jasnem vrednotenju njihovega dela, ki vključuje tudi čas za preostale aktivnosti, tekme in funkcijo vodje mlajših. V prihodnje raziskave bi bilo smiselno vključiti vse aktivne trenerje in anketiranje opraviti v živo (npr. na licenčnem seminarju za trenerje). S tem bi v vzorec zajeli celotno populacijo in se izognili morebitnemu napačnemu razumevanju vprašalnika. Prav tako bi bilo smiselno upoštevati čas, porabljen za prevoz na tekme, in vodenje tekem ter pogodbeno razmerje, ki ga ima trener z društvom. Po drugi strani pa rezultati raziskave omogočajo nadaljnjo primerjavo stanja z drugimi športi.

■ LITERATURA

- Alilović, M. (2016). Glavni poudarki trenerskega dela v vrhunski košarki na osnovi 15-letnih izkušenj [Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport]. <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma-22040470AlilovicMirsad.pdf>
- Bergant, B. (2020). Okvirne usmeritve pri organizaciji, strukturi in vsebini vadbe mladih košarkarjev in košarkaric. Šport, 68(3–4), 15–19. <https://www.fsp.uni-lj.si/institut-zasport/cvus/zaloznistvo/revija-sport/arhiv-stevilk/202101061141855/>
- Bompa, T. O. in Buzzichelli, Carlo. (2019). Periodization: Theory and methodology of training (6th ed.). Human Kinetics. https://books.google.si/books?id=2f9QDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=sl&source=gbg_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- Coaching skills and roles. (b. d.). BrianMac Sports Coach. Pridobljeno 25. aprila 2025 s <https://www.brianmac.co.uk/>
- Dežman, B., Drvarič, J., Krump, T., Kobilica, A., Fišer, S. in Majer, B. (2003). Smernice razvoja košarke v Sloveniji. Košarkarska zveza Slovenije. https://stara.kzs.si/UserFiles/File/Dokumenti/Smernice_razvoja.pdf
- Fran. (b. d.). Trenirati. V Fran: Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU: SSKJ. Pridobljeno 5. junij 2025 s <https://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=trenirati>
- Ivašković, I. (2006). Ravnanje v košarkarskem klubu [Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta]. <https://repozitorij.uni-lj.si/lzpisGradiva.php?id=10349&lang=slv>
- Košarkarska zveza Slovenije. (2022). Pravilnik o licenciranju košarkarskih klubov. <https://api.page.kzs.si/storage/files/9e3f5e65-587b-440c-a9df-b807f31d4c78.pdf>
- Portal Adorio. (b. d.). Plače - Športni trener. Pridobljeno 20. januarja 2025 s <https://www.adorio.si/place>
- Statistični urad Republike Slovenije. (2024). Plače in stroški dela [datoteka SiStat]. Statistični urad Republike Slovenije. <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/15>
- Surina, M. (2007). Vizija razvoja športne infrastrukture v občini Piran [Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport]. <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22052850SurinaMitja.pdf?>
- Verbinc, F. (1982). Slovar tujk (7. izd.). Cankarjeva založba.
- Vukadinović, P. (2009, 18.-20. november). Financiranje košarkarskih organizacij [prispevek na konferenci]. 6. Študentska Konferenca Fakultete Za Management Koper, Koper – Celje - Škofja Loka. 981–986. <https://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-033-8/prispevki/Vukadinovic%20Predrag.pdf>
- Združenje košarkarskih trenerjev Slovenije. (2025). ZKTS Kalkulator. Pridobljeno 22. januarja 2025 s <https://www.kosarkarski-trenerji.com/kalkulator>

Tim Golej, mag. prof. šp. vzg.
Košarkarski klub Nazarje
timgolej12@gmail.com